

Innst. S. nr. 179

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Dokument nr. 8:27 (2008–2009)

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Svein Flåtten, Linda C. Hofstad Helleland og Torbjørn Hansen om å legge til rette for at flere ansatte kan bli medeiere i egen bedrift

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Svein Flåtten, Linda C. Hofstad Helleland og Torbjørn Hansen fremsatte 13. januar 2009 følgende forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen i løpet av våren 2009 legge frem en bred vurdering av tiltak som kan bidra til at flere ansatte blir medeiere i egen bedrift – og da særlig se på pågående prosesser i EU og erfaringer fra de landene som har gunstig regelverk for ansatte som vil kjøpe aksjer i egen bedrift.

II

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag hvor den skattefrie rabatten ved ansattes kjøp av aksjer i egen bedrift trappes opp. Samtidig bes det om en vurdering av å flytte beskatningspunktet for fordelene ved kjøp av rabatterte aksjer fra kjøpstidspunktet til salgstidspunktet."

Forslagsstillerne viser til at det er praktiske, økonomiske og normative argumenter som taler for at ansatte bør være mer til stede på eiersiden i norske bedrifter. Oslo Børs har sørget for at administrasjon av ordninger for ansatteierskap blir enklere, fordi de ser verdien av slike programmer for norske bedrifter.

Dette vil styrkes betydelig om regelverk og skatteregler bedre legger til rette for å involvere ansatte mer i eierskapet i norske bedrifter.

Forslagsstillerne vil understreke at den globale finanskrisen tvinger oss til å utforme nasjonal politikk for å stimulere aktivitet og skape optimisme i norske børsnoterte selskaper. Signalene fra bedriftene på Oslo Børs viser at det er interesse for å styrke aksjesparing for ansatte, og tro på at dette gir positive gevinster for bedriftene. Derfor vil en videreutvikling av de skattemessige insentivene være et eksempel på nasjonal politikk som kan være med å styrke norsk økonomi.

Eierformer der de ansattes rolle styrkes, oppfattes å ha gode konsekvenser for både arbeidsmiljø og bedriftens konkurransevne – noe som også styrker norsk økonomi. Derfor bør de statlige hindrene mot etablering av denne typen eierform begrenses. At Norge med sine svake insentiver for å styrke ansattes medeierskap i egen arbeidsplass skiller seg ut internasjonalt, taler særlig for behovet av å se nærmere på hvordan dette kan forbedres.

Forslagsstillerne anmoder derfor Regjeringen om å presentere en grundig utredning av hvordan Norge bedre kan tilrettelegge for ansattes medeierskap i egen bedrift. Forslagsstillerne ønsker på dette tidspunkt å be Regjeringen om snarest å øke beløpsgrensen for skattefritak på kjøp av rabatterte aksjer i egen bedrift, og viser til at Høyre i sitt alternative budsjett for 2009 øker denne grensen til 8 000 kroner. I lys av erfaringer fra bl.a. Danmark ber forlagsstillerne også om en vurdering av å flytte beskatningstidspunkt fra kjøp til salg, og at beskatningen føres som skatt på kapital, ikke inntekt.

Det vises til Dokument nr. 8:27 (2008–2009) for nærmere redegjørelse og begrunnelse for forslaget.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Alf E. Jakobsen, Rolf Terje Klungland, Torgeir Micaelsen, lederen Reidar Sandal, Unn Therese O. Sørensen og Marianne Aasen, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Ulf Leirstein, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Svein Flåtten, Linda C. Hofstad Helleland og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Bergo og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Venstre, Lars Sponheim, viser til at finansministeren har avgitt uttalelse om forslaget i brev av 6. februar 2009 til finanskomiteen. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, går imot forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er opptatt av maktspredning og selveierdemokrati og mener at det å legge til rette for at flere ansatte kan bli medeiere i bedrifter, er viktig i en slik sammenheng. Slikt medeierskap stimuleres svært lite i Norge i dag og er atskillig mer vanlig og benyttet internasjonalt.

Disse medlemmer viser til at i den nedgangstid vi nå står foran, er det viktig å se på alle politiske tiltak som kan stimulere til aktivitet og optimisme i norske bedrifter. Utvidet eierskap for ansatte kan nettopp skape slik aktivitet, nytt pågangsmot og optimisme i en tid hvor bedriftene og samfunnet trenger det som mest.

Det vil i tillegg styrke arbeidstakernes rolle, desentralisere makt og gi de ansatte mer individuell frihet med hensyn til sin egen arbeidsplass. Norsk privat eierskap står svakt sammenlignet med andre land, og medeierskap for ansatte kan bidra til å bedre dette, samt bedre balansen mellom offentlig og privat eierskap. Disse medlemmer viser til at norsk

næringsliv og dets konkurranseevne i fremtiden vil være mer og mer avhengig av de ressursene som ligger i høykompetente og innovative medarbeidere. Medeierskap for ansatte vil derfor være en styrking av bedrifters primære ressurser, og vil skape insentiver til økt lønnsomhet og forbedret konkurranseevne.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"I

Stortinget ber Regjeringen i løpet av våren 2009 legge frem en bred vurdering av tiltak som kan bidra til at flere ansatte blir medeiere i egen bedrift – og da særlig se på pågående prosesser i EU og erfaringer fra de landene som har gunstig regelverk for ansatte som vil kjøpe aksjer i egen bedrift.

II

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag hvor den skattefrie rabatten ved ansattes kjøp av aksjer i egen bedrift trappes opp. Samtidig bes det om en vurdering av å flytte beskatningspunktet for fordelene ved kjøp av rabatterte aksjer fra kjøpstidspunktet til salgstidspunktet."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen i løpet av våren 2009 legge frem en bred vurdering av tiltak som kan bidra til at flere ansatte blir medeiere i egen bedrift – og da særlig se på pågående prosesser i EU og erfaringer fra de landene som har gunstig regelverk for ansatte som vil kjøpe aksjer i egen bedrift.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag hvor den skattefrie rabatten ved ansattes kjøp av aksjer i egen bedrift trappes opp. Samtidig bes det om en vurdering av å flytte beskatningspunktet for fordelene ved kjøp av rabatterte aksjer fra kjøpstidspunktet til salgstidspunktet.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til representantforslaget og merknadene og rår Stortinget til å gjøre slikt

Svein Flåtten, Linda C. Hofstad Helleland og Torbjørn Hansen om å legge til rette for at flere ansatte kan bli medeiere i egen bedrift – bifalles ikke.

v e d t a k :

Dokument nr. 8:27 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner,

Oslo, i finanskomiteen, den 24. mars 2009

Reidar Sandal

leder

Rolf Terje Klungland

ordfører

Vedlegg

Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 6. februar 2009

Dokument 8:27 Om å legge til rette for at flere ansatte kan bli medeiere i egen bedrift

Jeg viser til forslaget fra representantene Jan Tore Sanner, Svein Flåtten, Linda C. Hofstad Helleland og Torbjørn Hansen om at Regjeringen i løpet våren 2009 legger frem en bred vurdering av tiltak som kan bidra til at flere ansatte kan bli medeiere i egen bedrift. Representantene ber også Regjeringen legge frem forslag om å trappe opp den skattefrie rabatten ved kjøp av aksjer i egen bedrift, samt en vurdering av å flytte beskatningstidspunktet for fordelene ved kjøp av rabatterte aksjer fra kjøpstidspunktet til salgstidspunktet.

Jeg er positiv til at ansatte får økt innflytelse og ansvar for egen bedrift. Arbeidsmiljøloven gir arbeidstakerne betydelige rettigheter på dette området. I tillegg kan eiere og ansatte lokalt avtale ytterligere maktdeling. Salg av aksjer til underkurs for ansatte er bare en av flere tenkbare metoder for å oppnå dette.

Vi har beholdt en viss stimulans til denne metoden ved at den enkelte ansatte kan få en skatterabatt på inntil 1 500 kroner ved kjøp av aksjer i egen bedrift. Å øke denne skatterabatten har imidlertid en del uheldige sider.

Det er et viktig prinsipp for å fremme effektivitet og rettferdighet i skattesystemet at all godtgjøring fra arbeidsgiver skattelegges likt, enten den kommer i form av lønn eller andre goder. Fordelen ved kjøp av aksjer i egen bedrift til underkurs er i utgangspunktet skattepliktig på samme måte som lønn. Skatteloven har imidlertid allerede et unntak fra dette utgangspunktet, ved at den enkelte ansatte kan få en skattefri rabatt på inntil 1 500 kroner ved kjøp av aksjer i egen bedrift. Den skattepliktige fordelene beregnes til differansen mellom antatt salgsverdi fratrukket 20 pst. og det den ansatte har betalt for aksjen.

Dersom den ansatte får kjøpe aksjer i egen bedrift til underkurs, representerer dette en økonomisk fordel som i prinsippet kan likestilles med kontant lønnsutbetaling. Det vil virke svært vilkårlig om aksjer til ansatte skulle gis lempeligere skattemessig behandling enn kontant lønn, bl.a. fordi det kun er ansatte i visse aksjeselskaper som kan nyte godt av fordelene. Videre bidrar en slik ordning til å uthule skattegrunnlaget og oppfordrer til administrativt kompliserte avlønningssystemer. Skattereglene på dette området bør ikke uthules ytterligere. Brede skattegrunnlag er avgjørende for at man skal kunne holde de formelle skattesatsene lave, og sikre skattesystemets evne til å spre risiko over konjunktursyklene.

Ordninger som stimulerer bedriftene til å knytte en større del av avlønningen til utviklingen av aksjeverdien i selskapet, bidrar også til å øke den ansattes økonomiske risiko knyttet til arbeidsforholdet. I dagens situasjon er det allerede mange ansatte som opplever at usikkerheten knyttet til selve lønnsinntekten øker. Da er det lite gunstig for arbeidstaker at arbeidsgiver skyver enda mer av risikoen over på dem, ved å gjøre en større del av inntekten og formuen avhengig av markedsverdien av selskapet.

En bør derfor ikke innføre regler som stimulerer ytterligere til at aksjer blir benyttet til avlønning hovedsakelig fordi det gir betydelig lavere (eller utsatt) skatt i forhold til kontant lønn.

Representantene viser i sitt forslag til at flere bedrifter med gjeldende regler har funnet det lønnsomt å etablere ordninger for ansattes kjøp av aksjer i egen bedrift. Når bedriftene med dagens regler finner det lønnsomt å trekke inn de ansatte på eiersiden, er det rimelig å anta at de vil gjøre det også uten ytterligere skattestimulanser.

På denne bakgrunn ønsker jeg ikke å arbeide videre med det foreliggende forslaget.